

פרוטוקול מס' 69

מישיבת ועדה השירותים הציבוריים
יום ג', ב' בשבת חשל"ה - 14.1.75, שעה 11.00

נכחו:

חברי הוועדה: ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
מ. גז
ל. דיציאן
ה. זיידל
מ. חריש
א. נמיר
מ. פוידמן
פ. שינמן
ח. שמעוני

מוזמנים:
א.מ. קורץ - מנכ"ל משרד הסעד
א. בריק - משרד הסעד
מ. הורוביץ - משרד הסעד
מ. חובב - משרד הסעד

חנ"צ י. קרתי - משרד המשטרה
ח. הירש - משרד המשטרה
י. קרפ - משרד המשפטים

מ"מ מזכיר הוועדה: ר. זודקביץ

רשמה: צ. ספרן

סדר היום: א. שונות.

ב. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), חשל"א-1971.

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ח. גרוסמן:

א. שרנות

ל. דיציאן:

הייתי מבקש שבאחת הישיבות הקרובות יועלה לדיון בוועדה הנושא של אי קיום מיטות בבתי-חולים לגמילה נרקומנים. שמעתי השבוע שידור ברדיו בו רואיין מגיסטר טורנאו, הנחשב למומחה לכל בעיות הנרקומנים, והודעתי לשמוע שבכל המדינה לא קיימת היום אפילו מיטה אחת המיועדת לגמילה נרקומנים. היתה מחלקה אחת בבתי-ים, שחוסלה, והיום מכניסים נרקומנים לגמילה בבתי-חולים לחולי רוח, שם הוא נשאר תקופה הרבה יותר קצרה מזו שדרושה על מנת לבצע פעולה סבירה של גמילה, משום שאיננו יכולים לשהות עם חולי רוח והוא בורח.

היו"ר ח. גרוסמן:

בעיית הסמים היא בעיה חריפה מאד וצריך להעלות אותה לדיון. אינני בטוחה שצריך לצמצם את הדיון לענין המיטות בלבד, שהוא - כפי שהסתבר לנו - רק פסיק קטן מהבעיה כולה. שמענו שמתוך אלה שאושפזו לצורך גמילה נגמלו פחות מ-4%.

י. בארי:

בעקבות אותה תוכנית ששודרה, ושהיוותה תמויץ לא קטן, הגשתי הצעה לסדר היום על העליה בשימוש בסמים.

האם יש עליה?

א. נמיר:

כן.

י. בארי:

תודיע לנו מתי תעלה את ההצעה במליאת הכנסת.

היו"ר ח. גרוסמן:

חברי הכנסת זיידל ושמעוני מבקשים לדון בוועדה באופן דחוף בהצעות קופות החולים לתשלום דמי תרופות ולהזמין לצורך זה את נציגי הקופות ומשרד הבריאות. אני סבורה שאין לנו שום סמכות לדון בנושא זה: קופות החולים הן ארגונים וולונטריים שאינם מעוגנים בשום חוק ואין להם שום מעמד סטטוטורי מבחינת החוק של הכנסת, ומכאן שאין גם אחריות פרלמנטרית על קופות החולים. התקנון של קופות-החולים הוא פנימי, וגם לפי חוק ביטוח בריאות, אם יתקבל, יש סעיף המטפל בתקנון, שאם לא נשנה אותו הרי שמשרד הבריאות אפילו לא נדרש לאשר את התקנון, אלא אם מכניסים בו שינויים. אנחנו יכולים להזמין את נציגי הקופות, לשמוע אותם, להשמיע חוות דעת, אבל החלטה איננו יכולים לקבל.

ה. זיידל:

היושב-ראש טועה במקצת: בשנים האחרונות יש יותר מעורבות של משרד הבריאות בקופות-החולים עקב ההשתתפות הכספית של המשרד בכיסוי גרעונות הקופות. השתתפות של 400 מליון לירות לשנה אינה דבר של מה בכך.

דבר נוסף: לפי תקנון קופות החולים, בכל הנהלה של קופת-חולים יושב נציג משרד הבריאות, ומותר לנו לדעת מה דעתו של משרד הבריאות על החלטת הקופות לגבי תשלום דמי תרופות.

היו"ר ח. גרוסמן:

הרשו לי לבוא בדברים עם שר הבריאות בענין זה. אם זה מתיישב עם ההליכים הרגילים, אזמין אותו או אח נציגו לישיבה ביום שלישי הבא.

ח. שמעוני:

אם לא, נגיש הצעות דחופות לסדר היום.

א. נמיר:

שאלה המופנית למשרד הבריאות: יש הבוקר פירסום על תחילת אפידמיה של שיחוק ילדים במגזר הערבי. מאחר שזו מחלה מדבקת ומאחר שהחיסונים הם גורם במחלה זו, האם אפשר היה להתקשר ולדעת מיד מה עושה משרד הבריאות?

היו"ר ח. גרוסמן:

אם השר יבוא ביום שלישי, אבקש ממנו למסור אינפורמציה גם בנושא זה.

ב. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971

מדובר בחוק הנוער שהקבל בכנסת הקודמת. מסתבר שיש קשיים בביצוע מטפו סעיפים של החוק, ומכיוון שוועדת השירותים מעורבת במה שקשור לעיכוב או דחיית ביצוע החוק זימנתי את נציגי משרד הסעד, משרד המשטרה ומשרד המשפטים לשמוע מהם על הקשיים בביצוע החוק.

קיבלנו בנושא זה מכתב משר הסעד: "בהחאם לסעיף 49(ה) לחוק הנ"ל, "היום הקובע" לענין סעיף זה הוא יום כ' בניסן תשל"ה (1 באפריל 1975), אולם שר הסעד, בהתייעצות עם ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת, ושאי, לפני המועד האמור, לקבוע לכך יום אחר, שאינו יותר משנתיים אחריו.

הוועדה לדרכי ענישה ולטיפול בעבריינין, שהתמנתה על ידי שר המשפטים והמשטרה, בראשותו של כבוד שופט ביה-המשפט העליון מר חיים כהן, נחבקה על ידי השרים הנ"ל וקודמי בחפקיד, השר ויקטור שם-טוב להביע דעתה על אפשרות הפעלת החוק עתה גם על גילאי שש-עשרה עד שמונה-עשרה שנה לגבי קטינים ממיין זכר. שוחפים לנו בהפעלת החוק - משרד המשטרה בכל הנוגע לבחי מעצר לקטינים לפי סעיף 13 לחוק; מחלק הנוער ומשרד המשפטים בכל הנוגע למערכת בתי המשפט לנוער.

משרדנו הציע לוועדה הנ"ל, גם בהחשב עם הצמצומים בחקציבים ובחקנים בכל משרדי הממשלה, להחיל את החוק בכל הנוגע להפעלת שירות מבחן לנוער לגבי שנחון אחד מגיל שש-עשרה עד שבע-עשרה שנה. הצעה זאת תואמת את סעיף 49(ד) לחוק כאשר הסיווג ייעשה לפי גיל ולפי דרכי טיפול. עלי לציין כי ביצוע הצעתנו זאת חלוי גם במשרדי המשטרה והמשפטים.

בכל מקרה, אף אם הצעתנו תראה לוועדה בראשותו של כבוד השופט חיים כהן ותחקבל על דעת שר המשפטים והמשטרה, יש צורך לקבוע יום אחר לפי סעיף 49(ה) הנ"ל ובדעת לקבוע את יום 1.10.75. עד לתאריך זה יסוכם ויוכרן את אשר ניהן לבצע בשלב ראשון לקראת הפעלת החוק במלואו.

מ. הורו ביץ: כמה דברי רקע: החוק הזה נחקבל בכנסת והבעיה היחידה שניצבה בפני משרדי הממשלה היחה אם המשאבים העומדים לרשות המשרדים מאפשרים את הפעלתו.

שאלה נוספת נחעוררה אצל שר המשטרה ושר המשפטים, הנוגעת לצד האידיאולוגי של החוק: באיזו מידה, לאור ההתפתחות בשטח העבריינות, יהיה זה מן הנכון להפעיל בשנת 1975 את כל החוקים הנוגעים לעבריינים צעירים על גילאי 16 עד 18. מסיבה זו הם החליטו על פניה משוחפת של השרים הנוגעים בדבר - בשעתו היה שר הסעד ויקטור שם-טוב, שהסכים לפניה - לוועדה המייעצת לדרכי ענישה וטיפול בעבריינין בראשות השופט חיים כהן, על מנת לקבל חוות דעתה אם אמנם מן הראוי להפעיל את החוק כלשונו.

הוועדה בראשותו של השופט חיים כהן קיימה דיון אחד בנושא זה בהשחפת אנשי משרדי הממשלה ואנשי מקצוע מחוץ למשרדי הממשלה ונתמנתה ועדת משנה, בראשותו של מר מאיר חובב, על מנת לבדוק את כל הנתונים ולהביא אותם בפני הוועדה שבראשות השופט חיים כהן.

אנחנו הצענו בוועדה זו להחיל את החוק לגבי שנחון אחד - שנחון 16 פלוס, לגבי כל האספקטים הקשורים בשיפוט ובמעצר, אך לא להחיל אותו לפי שעה על בתי מעצר מיוחדים נפרדים לקטינים ועל מעונות.

לפני כשנה וחצי הוחלט בין שר המשטרה ושר הסעד שהאחריות להקמת בתי מעצר לקטינים חשאר בידי המשטרה, כי התברר שמעצורים של נוער עד גיל 18 קשורים במערון לוגיסטי, במערכת בטחונית שאי אפשר לתת אותם במסגרת משרד אורחי, אלא אם כן אנחנו יכולים לקבל לידינו את כל אותם המשאבים העומדים היום לרשות שירות בתי-הסוהר או המשטרה ולהתארגן סביב נושא זה. היות ולא נראה היה שהמשאבים האלה יינחנו למשרד הסעד, הוחלט בין שני השרים שהקמת בתי מעצר לקטינים חשאר בסמכותה של המשטרה.

לגבי מעונות: בשלב ראשון לא ראינו אפשרות להחיל את החוק גם על גילאי 16-18.

מ. הורוביץ:
אנחנו נערכים עתה למספר ניסויים לגבי קבוצת גיל זו, ואני תקווה - אם יינתנו לנו המשאבים גם של כוח האדם וגם של התקציבים הדרושים - שבמשך שנה-שנתיים נוכל לקיים מערכת של מחקנים היכולים להוות אלטרנטיבות לבתי-הסוהר.

א. נמיר:
מכיוון שיושבים כאן חברי כנסת חדשים, אנלי אפשו, בקיצור, להסביר לנו במה המדובר.

מ. הורוביץ:
סמכותו של בית-משפט לנוער חלה היום על נערים עד גיל 16 ועל נערוה עד גיל 18. חוק זה רוצה להביא לכך שהחל מ-1 באפריל 1975 יחול אותו חוק גם על זכרים מגילאי 16-18. לפי הנחונים של שנת 1973 הובאו לשירות המבחן לנוער 8,759 בני נוער - נערים עד גיל 16 ונערוה עד גיל 18. אין פירושו של דבר שכולם הובאו בפני בית-משפט לנוער, כי צריך לזכור שכ-40% לפעמים 45% מכלל התיקים נסגרים במטרה לפי המלצת קצין מבחן לנוער.

א. נמיר: מה החלוקה בין בנים ובנות?

מ. הורוביץ: 8%-10% בנות.

באותה שנה - וזה לפי הדלף השנתי של המשטרה לשנת 1973 - הואשמו על ידי המשטרה 13,031 קטינים.

אין היתה שנת 1973 לעומת שנת 1972?

מ. הורוביץ: לעומת 1972 היתה ב-1973 ירידה של כ-5.1% בהיקף.

ה. זיידל: האם הירידה היא בגלל מלחמת יום הכיפורים?

מ. הורוביץ: יש לכך מספר הסברים.

כלומר, נשארו 4,272 קטינים בגילאי 16-18 שלא הובאו לשירות המבחן לנוער.

כאן אני חייב להסביר, שאלה הנשפטים בפני בתי משפט רגילים, חייב בית המשפט לקבל עליהם תסקיר של קצין מבחן במקרה שביית-המשפט חושב או מחליט לשלוח משהו למאסר, ומדובר על כל אדם עד גיל 21.

הי"ר ח. גרוסמן: מה זה תסקיר?

מ. הורוביץ: תסקיר הוא דו"ח של קצין מבחן הנמסר לבית-המשפט, על מנת שבית-המשפט יוכל להיעזר בו במבחן גזר הדין. הדו"ח הוא מעין דיאגנוזה פסיכו-סוציאלית על מצבו של אותו אדם יחד עם הערכה של הסיכויים לעזור לו על ידי אחת הסנקציות העומדות לרשות בית-המשפט, ובמקרים מסויימים - גם המלצה על דרך ענישה, אם לדעת קצין המבחן יש בזה כדי לתרום למניעת עבריינות חוזרת.

לפי חוק אחר של דרכי ענישה הובאו בפני קצין מבחן למבוגרים - כי לפי החוק הקיים הם נחשבים כמבוגרים - כ-1,100 נערים מקבוצת הגיל 16-18. יוצא איפוא בחשבוך הסופי שישנם 3,172 נערים ונערוה המובאים לבית-המשפט מבלי שקצין מבחן בדק את מצבם ומבלי שבית-המשפט יכול היה להיעזר במבחן גזר הדין בחוות דעתו של קצין המבחן.

התיקון שאנחנו מציעים עכשיו יאפשר דבר זה, ואנחנו רואים בכך חשיבות רבה, כי לעתים קרובות לגבי קבוצת נוער זאת זהו המפגש הראשון עם המערכת המשפטית, ודווקא לגבי קבוצת גיל זו טיפול ברגע הנכון יכול במקרים מסויימים למנוע עבריינות חוזרת. יחד עם זאת חבטיח ההצעה שלנו שכל אותן תקנות החלות כיום על מעצור קטינים - ואינני מדבר על אחזקתם בבתי מעצר נפרדים שיוקמו, אלא אני מתייחס לחקופות המעצר-יחולו גם הן על קבוצת גיל זו, שגם חובא בפני בתי-משפט לנוער, שאנחנו מניחים כי מבחינת גישתם ימוצו כל דרכי הטיפול והשיקום לפני שיוחלט על סנקציות של ענישה.

ההערכה שלנו היא, שאם מספר הנערים שעובד השירות הסוציאלי לא טיפל בהם הגיע ל-3,172 ואם אנחנו רוצים להחיל את החוק על שנתון אחד, הרי המספר הכולל של נערים שייכנסו מייד למעגל זה יהיה כ-1,500.

מ. הורוביץ:

על מנת לטפל ב-1,500 נערים נוספים - וזאת הסברנו לוועדה השופט חיים כהן - איננו זקוקים כמעט לחוספת כוח אדם ותקציב, בהתחשב שבשנים האחרונות הלה ירידה מחמדה בהיקף עבריינות הנוער, אם כי לא במידת הרצוי ביזום, שזו תופעה חמורה מאד. ב-1973, כפי שכבר נאמר, הלה ירידה ב-5.1% לעומת 1972, וב-1974 חלה ירידה של כ-15% - אין לנו עדיין מספרים סופיים - לעומת 1973. ירידה כזאת חאפשר לנו, יחד עם העמקת הפעולה של קציני המבחן, לטפל בקבוצה גיל זו בתוספת קטנה מאד של כוח אדם ותקציב. הדבר אמור לגבי שנתון אחד בלבד. אם מדובר על שני שנתונים, החמונה תראה אחרת מבחינת המשאבים.

מ. חובב:

מצד אחד, מגביל החוק את המשטרה בשלושה נושאים: בחקופת המעצר; בהבאה לדין - צריך להביא חוך שנה לדין, אלא אם כן ניתן אישור מיוחד להארכה; בהודעה להורים ולקצין מבחן על האשמת קטיין. מצד שני, מפנה החוק את הגילאים האלה לבית-משפט לנוער, שמאפיינים אותו שני דברים: הפרוצידורה המיוחדת ולרכי הטיפול שיכול בית המשפט להטיל. מבחינת שירות המבחן לנוער זו הרחבת פעילותו, כאשר הוא יכול להיכנס לתמונה בכלי הקשור לחקירה הפסיכו-סוציאלית עוד לפני שהקטיין הובא למשפט, בעוד שלגבי מבוגר חל החליך זה רק לאחר שנמצא שהאדם ביצע את המעשה.

א. נמיר:

למה מגביל החוק את המשטרה?

היו"ר ח. גרוסמן:

למשטרה יש תפקידים מסויימים. אנחנו יודעים שלעתים היא ממלאה גם פונקציה חינוכית, אבל בדרך כלל היא זרוע מבצעת, זרוע של הוצאה לפועל. הכוונה היחה שבגילאים מסויימים יטפלו בצורה אחרת מכפי שמטפלים במבוגר, והכוונה גם להליכים, גם לפיקוח וגם לדרכי הענישה. מבחינה זו לא היו לנו חילוקי דעות עם המשטרה, אלא המשטרה טענה שיש דברים שאינם ניתנים לביצוע, כי חסרים התנאים לביצועם.

בכנסת השביעית טיפלו בעניין זה של עבריינות נוער בצורה נרחבת ביותר. טיפלו בכך גם כלי החקשורת השונים, כי המצב היה חריף. מר הורוביץ אמר לנו שחלה אמנם ירידה במספר המקרים, אך אין זה אומר שחלה ירידה בבעיות, משום שקיימות בעיות קשות מאד של רצדי ביזום. אינני יודעת מדוע בכנסת הזאת לא העלה הדבר במליאה באמצעות הצעות לסדר היום, כי הבעיות לא קטנו, וגם לשולחן זה הגיע הנושא בגלל חוק שחוקקו ובגלל קשיי ביצוע, אבל לא ביוזמה חברי-הכנסת. ייתכן שזו ההזדמנות לגולל את הנושא בצורה רחבה יותר, אם כי לא הייתי מציעה שנעשה זאת בשלב הנורכחי, מכיוון שעלינו ללמוד את החוק וגם התאריך לוחץ. לאחר שנלמד את החוק, נוכל לטפל בבעיה בכלליותה.

חנ-ניצב י. קרחי:

הנכון הוא שהטיעון העיקרי שלי בזמן הדיון בחוק היה החשש מפני אפשרויות הביצוע. טענתי העיקרית היחה שלא די לתוקק חוק יפה, טוב ורצוי, אלא צריך לדאוג לכלים מתאימים כדי לבצע אותו. כאשר דנו בחוק זה כאן בוועדה, מדובר היה שמשורד הסעד יקבל על עצמו את הנושא של דרכי המעצר והמקום לאחזקת קטינים עד למשפט ולאחר המשפט. בינתיים חלו גלגולים, משורד הסעד הרים ידיים, לא יכול היה לבצע את המשימה והחזיר לנו את הכדור.

אשר לעניין בחי המעצר: מייד עם הפעלת החוק, היו לנו ועדות משותפות עם משורד סעד, דיונים משותפים עם משורד הסעד על יישום הוראות החוק לגבי הקמת בתי מעצר נפרדים. היו המלצות, היו פרוגרמות, ובסופו של דבר הנושא, מבחינתו של משורד הסעד, לא הגיע אפילו לשלב של הכנת חוכנית אב לבחי מעצר כאלה. האוצר אפילו לא אישר אותו סכום מינימלי שדורשתם, כדי להכין חוכנית מפורשת למדגם או לחוכנית אב. העניין התחיל ב-1970, התגלגל עד 1972, ובשנה זו פנה שר הסעד אל שר המשטרה ואמר לו שהעניין חוזר אלינו ושיטפל בו.

על אף שכולם הסכימו שטוב שהנושא יהיה בידי משורד הסעד בכל הקשור לתדמית, לטיפול, דנו שוב פעם בנושא, למדנו מן הנסיון המר, בחנו כמה צריך דבר זה לעלות, גיבשו חוכנית גסה למדי והגענו למימצאים שהקמת המבנים, הציוד למחקנים האלה - ומדובר בשמונה מחקנים אזוריים שיענו פחות או יותר לרוח החוק-יחבטאו בכ-35 מליון לירות, וזאת במחירים של סוף 1973, מבלי להביא בחשבון את מחיר הקרקע, ויצויכו כ-500-600 אנשי סגל.

500 עובדים?

היו"ר ח. גרוסמן:

סגל שמירה, אבטחה, נקיון, שירותים, מחנכים.

חח-ניצב י. קרתי:

במקומות שאתם מכניסים עכשיו קטינים יש גם כן סגל.

היו"ר ח. גרוסמן:

המקומות שאנחנו מחזיקים בהם קטינים הניעו אחכם לחוקק את החוק, ולחזור עוד פעם על אותו הדבר לא היה טעם.

חח-ניצב י. קרתי:

הדבר לא היה טעם.

אם נביא בחשבון את מחיר הקרקע, דברים נוספים ואח ההתייקרות שחלו בינתיים, אנחנו מגיעים לסכומים אסטרונומיים, שהמטרה לא יכולה לעמוד בהם. לאור זה הגיעו למסקנה שאם יקימו בחי-מעצר חדשים, יחכנו אותם כבר באגפים נפרדים לקטינים ברוח החוק, ובמקומות נפרדים. מכיוון שקיצצנו את כל החקציבים ולא מקימים כיום לא בחי מעצר ולא חתנות משטרה, אין בעתיד סיכוי הנראה לעיין שנקים בחי-מעצר לקטינים.

כמה בחי מעצר יש היום לקטינים?

א. נמיר:

אין היום בחי מעצר לקטינים, אבל בכל בית-מעצר אנחנו מקצים מקום מיוחד לקטינים. אם בתחנה שלושה תאים ומכניסים עציר קטין, מחזיקים אותו בחא נפרד.

חח-ניצב י. קרתי:

האם אתם בעד ההצעה להחיל את החוק בכל הנוגע להפעלת שירות מבחן לנוער עד גיל 17?

היו"ר ח. גרוסמן:

אנחנו לא חולקים, אם כי הפניה של שר הסעד אל ועדת השירותים נעשתה על דעת משרד הסעד בלבד.

חח-ניצב י. קרתי:

ההסתייגות שלנו היא בקביעה של 1 באוקטובר 1975 כמועד החלת החוק על קטינים אלה ולגבי נושאים מסויימים. הסתייגות זו נובעת מכך, שלאחר שבחנו את החוק ונסינו ליישם אותו הן מבחינת בחי המעצר והן מבחינת כל המערכת האמורה לטפל בעבריינים צעירים, יש לנו היסוסים יוחר מבוססים באיזו מידה נכון יהיה להכליל את גילאי 16-18 בקבוצת הילדים הצעירים. בענין זה יזמנו את הפניה לוועדת השופט כהן, כדי שתבחן את הנושא מחדש, לאו דווקא מבחינת המשאבים והכלים אלא מבחינת עצם הרעיון אם נכון להעביר קטע זה מקבוצת המבוגרים לקבוצת הצעירים. בעוד שאנחנו מסכימים שגילאים אלה אינם בוגרים מכל הבחינות, אנחנו חושבים שאוכלוסיה זו שונה מאוכלוסיית הילדים שאנחנו מחייחים אליהם, כשאנחנו מדברים על קטינים עם מערכת נפרדת, עם שיטת החייחוסות שונה. זוהי חטיבה שלישית, חטיבת ביניים, שזקוקה למערכות נפרדות. אבל באותה מידה שהם נטעו זר בקבוצת המבוגרים, כך הם גם זרים לקבוצת הקטינים. החשש שלנו ששילוב גילאים אלה באוכלוסיית הילדים יגרום נזק לילדים יותר משיעזור לקבוצה עצמה. הדבר מבוסס על מימצאים שלנו לגבי סוגי העבריינות, חומרת העבירות שהם מבצעים ודרגת התפתחותם בעבריינות, כשאתו העבריינים המועדים ביניהם הוא הרבה יותר גדול מאשר בממוצע הכללי של העבריינים והעבירות שהם מבצעים הרבה יותר חמורות. בשלוש השנים האחרונות היו בקבוצה זו של גילאי 16-18 כ-2,000 מקרים של גניבות רכב, שזו עבירה אופיינית לגילאים אלה; מעשי שוד פי ארבעה יותר מאשר בקבוצת הקטינים עד גיל 16; כ-2,800 מקרים של עבירות בריונות, חקיפות, גרימת נזק לרכוש. כאמור, אחוז המועדים הרבה יותר גבוה, סוג הפשעים חמור יותר, הם עצמם, מבחינת התפתחותם כסוטים, כעבריינים; במצב הרבה יותר חמור מאשר אותה קבוצה שאליה אנחנו רוצים לצרף אותם.

אנחנו גם חלוקים עם משרד הסעד לגבי ההנחה

שגילאי 16-18 נשפטים בפני בחי-משפט מבלי שהם מוכרים על ידי השירותים המטפלים. הממצאים שלנו מראים את ההיפך: 60%-70% של עבריינים בגיל זה הם צעירים שכבר נתפסו בעבירות לפני שהגיעו לגיל 16. הם כבר היו ידועים, ניתנה עליהם חוות דעת, ברוב המקרים נוסד דרכי טיפול והעובדה שהם חזרו לפשיעה מוכיחה שהאמצעי לא היה יעיל.

דבר נוסף, שהועלה גם בוועדה כהן וגם בדיונים-

אם אמנם אפשר להתייחס לגילאים אלה כאל ילדים, וספיקות אלה הובעו גם מעמדתם של פסיכולוגים ומחנכים. לכן הצענו לשקול את הנושא הזה שוב, לאו דווקא מבחינת האפשרויות, אלא לגופו של ענין.

בזמנו אמרתי שאין קסם מיוחד בגיל 16 שאינו

בגיל 18, והשאלה היא מה טוב להם, מה טוב לאוכלוסיית הקטינים ומה טוב לחברה בהתייחסותה לסוג זה של עבריינים. אמרנו, שייתכן מאד שאם אנחנו

חח-ניצב י. קרתי:

רוצים לייחד לקבוצה זו דרכי טיפול או לחת בידי בתי משפט למבוגרים אמצעים שאין להם היום ושיש לשופטי נוער, אפשר לעשות זאת מבלי לקרוא להם קטינים ומבלי להחיל את כל המערכת - בתי מעצר לקטינים, שופטי נוער וכל אותם דברים נוספים שהוקמו למען עבויינים צעירים.

לגבי קיצור תקופת המעצר: אנחנו מבינים את רוח החקיקה לגבי הגבלת סמכויות המשטרה בכל הנוגע לתקופות המעצר לצרכי חקירה, אבל נקבעו פה אמות מידה שאנחנו קוראים להן "מיטת סדום". קבעו 12 שעות לצעירים עד גיל 14 ו-24 שעות לגבי גילאים 14-16, והיום הכוונה היא לגילאי 14-18. לפי הנחונים שלנו מחצית מחוץ הקטינים שנעצרו לצרכי חקירה לתקופות שונות שוחררו עוד לפני 24 שעות, ומחצית צריך היה להחזיק 48 שעות, חוץ פניה לשופט לצורך הארכת המעצר מעבר לכך. פירושו של דבר שבמחצית המקרים נצטרך לפנות לשופט כדי להאריך את המעצר בכל אותם דברים שאפשר היה לסיים חוץ 48 שעות ללא פניה לשופט. ולפעמים הצורך ב-48 שעות הוא כדי לקבוע את זהותו של הילד, לאתר את הוריו כדי שיחזמו ערבות, כדי לאתר וכוש גנוב, שאפשר לסיים אותם חוץ פוק זמן זה, אבל אם מכניסים אותנו למיטת סדום של 24 שעות, זה יאלץ אותנו להאריך את זמן המעצר, שקוצץ כביכול לטובתו של הילד. לכן גם לוועדה כהן וגם למשרד המשפטים הצענו לדון מחדש על החלת החוק על גילאי 16-18 בכל הסעיפים.

הצעה שניה שלנו היתה לבחון אפשרות של אחזקת קטינים בתחנת המשטרה, אמנם בנפרד ממבוגרים, בזמן החקירה עצמה, כדי לחסוך את הטלטולים מבית-המעצר לחנה.

הספיקות שלנו הם אם בהחלת חלק מהוראות החוק - שיהיה חסר של קצין מבחן או שישפוט שופט נוער במקום שופט למבוגרים - נוכל לומר שהשגנו מה שרצינו.

א. בריק:
לגבי בתי מעצר לקטינים הכנו הצעה בחיאום עם משרד המשפטים - אחמול קיבלנו את חשובת משרד המשפטים להערוך שלנו - הצעה שתובא לכנסת והמתקנת את סעיף 13. בימים הקרובים נפיץ את חזכיר הצעת החוק שבאה לתקן סעיף זה.

א. נמיר:
מה פירוש התיקון?

א. בריק:
לפי פירושו של סעיף 13 יש להקים בתי מעצר נפרדים לקטינים. מכיוון, כפי ששמענו, המציאות אינה מאפשרת לנו דבר זה, נציע עכשיו הצעת חזכיר הצעת חוק, שחאה חואמח את המציאות, אך שבכל זאת ננסה לענות בה על כך שקטינים יהיו במקומות נפרדים ולא יימצאו יחד עם מבוגרים במעצר.

אשר להצעת שר הסעד לדחות את העניין לחצי שנה, היינו - עד 1 באוקטובר 1975: מאחר שברור לנו שב-1 באפריל לא נוכל להחיל את החוק בכל צורה שהיא - גם לא לפי הצעת משרד הסעד - ומאחר שהעניין נדון גם בוועדת כהן, אנחנו מבקשים לדחות את החחולה לעוד חצי שנה. אנחנו מקווים שבחקופה זו יהיו לנו גם המלצות משרד הסעד, גם המלצות ועדת כהן וגם המלצות המשטרה ואז תוכל הוועדה לחוות דעה כיצד היא רואה את העניין. לצורך זה ביקש השר מוועדת השירותים לדחות את העניין לעוד חצי שנה.

א. נמיר:
למה מתנגדת המשטרה לדחיה לחצי שנה?

חח-ניצב י. קרתי:
אנחנו חומכים בבקשה לדחיה, אבל מבקשים לא לקבוע מראש מועד, אלא לדחות לתקופה שהחוק מאפשר - לשנתיים.

מ. הורוביץ:
מדברי חח-ניצב קרתי מחקבל הרושם כאילו כל קבוצת הגיל 16-18 מורכבת מאנשים, שודדים וצעירים שהגיעו לסוף הקריירה. האיפיונים של אותה אוכלוסיה נבדקים עכשיו לפי מימצאים הנמצאים במחשב של המשטרה. הייתי מבקש שמאיר חובב, העוסק באיסוף חומר זה, יאמר לחברי הוועדה באיזו אוכלוסיה מדובר מבחינת פעילותה האופיינית.

י. קרפ:
אני רוצה למקד את הבעיה שבה מחבקשת הוועדה להחליט, והיא בעיית הדחיה: למעשה אומרת בקשת שר הסעד שאין חילוקי דעות, שבחאריך הנזכר בחוק, 1 באפריל 1975, אין אף משרד אחד שערון להחיל את החוק על כל סעיפיו או על חלקים מסעיפיו. עדיין משתמע ממכתב שר הסעד שהמשרד איננו ערוך אפילו להחלת עניין שירות המבחן בהתאם לחוכנית משרד הסעד.

י. קרפ:

לגיטימי לשאול מה יהיה באוקטובר 1975, אבל לא זה מה שמחבקש הוועדה להחליט בשלב זה. אם אנחנו לא רוצים להיות עבריינים על החוק ולהימצא בסיטואציה שבחוק מוזכר אותו לא נחיל את החוק ולא נמלא את מה שהחוק מורה, חייב להיות צו שיקבע את הדחיה.

בקשר לתוכנית משרד הסעד: לא ברור ממכתב משרד הסעד מה הצפיות לגבי אוקטובר. לכאורה מדובר בו רק על החלח המבחן, אבל נאמר שהחלה חלוקה גם במשרד המשפטים, ואני מבינה שגם כל הסעיפים לגבי בית-משפט לנוער יחולו. בנושא זה אני מוצאת לנכון להגיב, שמערכת בחי-המשפט עדיין לא ערוכה בענין זה, והדבר מצדיק דחיה נוספת. מסתבר: א. יש צורך בהוספת שופטים; יש כיום 3 שופטי נוער. ב. קיימת השאלה הבסיסית - איך אפשר להפעיל את מערכת שפיטח הנוער בלי האמצעי הבסיסי שניתן בחוק לגבי קטינים והוא ענין המעונות והמעונות הנעולים ובלו שמשרד הסעד יהיה ערוך לכך באוקטובר, בשעה שרוצים להחיל את החוק.

הי"ד ח. גרוסמן: לחיזוק דבריו: בפסק דין מסויים אמר שופט הנוער מלמד שהוא שולח קטין לבית-הסוהר כיוון שאין מעונות. הענין הוא שלא צריך לשנות את החוק, אלא לבנות מעונות לקטינים.

ח. הירוש: בעיית הדחיה לחצי שנה אינה עושה דבר, אלא חביא לכך שלא ייעשה דבר שהוא בגדר עבירה. ברור שבעיית בחי המעצר לא תיפתר בחצי השנה הקרובה ושהענין יובא מחדש לכנסת.

י. בארי: אבל השר יכול, עד 1 באפריל, להאריך את התקופה. אחרי מועד זה הוא לא יוכל להאריך יותר.

הי"ד ח. גרוסמן: בגלל זה הזדרזנו.

י. בארי: נשאלת השאלה: מה יהיה אם נדחה עכשיו לחצי שנה ואחר כך נחליט שהזמן אינו מספיק?

י. קרפ: שר הסעד יכול לחזור ולהאריך.

ח. הירוש: לא ברור אם שר הסעד יכול להשתמש עוד פעם בסמכותו אחרי 1 באפריל 1975.

י. קרפ: לא כל כך ברור שהוא לא יכול.

הי"ד ח. גרוסמן: יכול להיות שהניסוח פותח פתח גם לאפשרות שהשר יכול להאריך לאחר המועד של 1 באפריל, אבל לי נראה שהפירוש הוא שהשר יכול להאריך לתקופה שלא תעלה על שנתיים לפני 1 באפריל ואחרי תאריך זה הוא לא יכול להאריך יותר.

א. נמיר: כחוב שהוא יכול להאריך לשנתיים רק לפני המועד האמור.

הי"ד ח. גרוסמן: זה מה שאני אומרת: במועד זה הוא יכול להאריך עד אפריל 1977, או עד אוקטובר 1975, אבל אחר-כך לא יוכל להאריך. צריך לבדוק את הענין מבחינה משפטית, אני מקווה שמי שהציע לשר את ניסוח המכתב הביא בחשבון שקיימת סכנה כזאת.

ח. הירוש: אני בספק, והייתי רוצה להפנות תשומת לב לסיכון הגדול, שב-1 באוקטובר לא יהיה דבר פרט להחלטות יפוח.

הי"ד ח. גרוסמן: האם את מציעה שהדחיה תהיה לשנתיים?

ח. הירוש: כן. יכול להיות שנהיה ערוכים לפני שנתיים. יכול להיות שהוועדות תמצאנה פתרונות שיהיו ברי ביצוע לפני 1 באפריל 1977.

א. נמיר: מאחורי כל חוק יש בני אדם ואין זו רק שאלה של עורכי-דין וחוקיקה, ואני בהחלט בדעה שהמשרה צריכה לשמור על החוק, אבל חייב להיות איזה שהוא גוף שיעשה את הטיפול באותם בני אדם, כדי שלא יגיעו למצב שיש הכרח של שמירה על החוק.

א. נמיר:

אני שייכח לאלה המבכרים בעבודה לעשות מספר דברים באופן יסודי וטוב מאשר להתרחב על הרבה ולעשות זאת באופן שטחי. ולכן לא נראית לי הדרך - ואני קוראת ושומעת על כך מדי פעם - שמשרד הסעד הולך לעוד שטח ולעוד שטח ושיש שם מהפכה, שקטה או לא שקטה. נחוץ טיפול שווה לחברה הישראלית, ולכן מוטב שבאותם דברים שמטפלים, יטפלו באופן יסודי, אפילו אם הם מועטים מאד.

מר הורוביץ, אמרת בדברייך שאינך מדבר על מקרים חוזרים ועל מה שקורה להם אחרי שעברו קצין מבחן, אחרי שהיו אם בבית משפט, אם בבית מעצר או אם בבית הסוהר. אותי זה מדאיג יותר מכל דבר אחר. לא אגזים אם אומר שאחוז החוזרים למוטב הוא לא כל כך גבוה, ואינני משוכנעת שהטיפול באלה שהחוק קיים בשבילם הוא יסודי. מועיל ומביא לתוצאות. מאחר שראינו שהנושא שנוי במחלוקת, שההארכה לחצי שנה - וזו הבקשה המחבקשת - איננה תופשת כל כך, אני מציעה לדחות את העניין.

מוכרחים להתייחס לזה.

היו"ר ח. גרוסמן:

א. נמיר: אבל לא לחצי שנה, אלא לאותן שנתיים מלאות. אנחנו יודעים מה קורה עם הקציבי המדינה, ועם כל הרצון הטוב שיש לנו, הלוואי ונהיה מוכנים בעוד שנתיים.

ח. שמעוני: ברור ביותר שחת-ניצב קרחי הוא נגד חוק זה, גם מהסיבה שהכלים אינם מוכנים, ואני מבין

איתו.

אינני מבין מדוע צריך לתקן את סעיף 13, כי שינוי סעיף זה משנה את כל המהות. אם אחת יכול להשחמש באותם מחקנים שמשחמשים בהם כיום, לשם מה צריך בכלל את החוק? כל הדברים שאמרה חברת-הכנסת אורה נמיר יכולים להתפרש כפונקציה של המצב הנוכחי: המשטרה עסקה בנושא זה, לא משרד הסעד, ולכן יש עבירות חוזרות. המצב הנוכחי אינו משיע רצון, אבל השאלה אם המשטרה חוכל לשפר את התנאים הקיימים או שכל הנושא צריך לעבור לטיפול משרד הסעד. אם מעמידים את הבעיה מבחינת נקודת הראות של חת-ניצב קרחי - דחיה לשנה-שנתיים, זו יכולה להיות תקופה להיערכות. אבל מה יהיה בעוד שנתיים? גם אז, אפילו אם המעונות יהיו מוכנים, הוא יחנגד; והוא חושב שלא יהיו מוכנים.

אינני מבין את משרד הסעד: מדוע הוא לא דאג להכין את שלושת האלמנטים הנחוצים - מעון, מעון נעול ואנשים להשגחה, שאינם מורים? ומדוע הוא מבקש לדחות לשישה חודשים כאשר אין שום סיכוי שהדבר ייעשה בחקופה זו? משרד הסעד צריך לומר דברים מפורשים: האם יש לו כוח לעשות זאת, ואם כן - מתי יעשה? התיקון המוצע מדאיג אותי, כי הוא אומר: הפעלת החוק והאחריות בידי משרד הסעד, אבל התנאים הקיימים ישארו. הייתי רוצה לדעת כיצד משרד הסעד נעוץ לממש את החוק כך שהחנאים בהם יהיו הקטינים יהיו שונים מהמצב של היום.

הייתי רוצה לדעת מה דין קטינים שעברו עבירה כשהיו קטינים, אבל הובאו למשפט כאשר חדלו להיות קטינים; למה משהים מלהביא אותם למשפט על מנת שתחולת חוק הקטינים לא תחול עליהם, ובזה מסלפים למעשה את משמעות החוק? אם יש על כך מספרים, הייתי מבקש לקבל אותם.

י. בארי:

אני חותם בשתי ידי על כל ההערות של חברת-הכנסת אורה נמיר. כאשר קוראים את סעיף 13(א) הרי הוא מדבר ב"רחל בתך הקטנה": אסור קטיגורית להחזיק קטין במעצר ולא במעצר של קטינים. מאחר שהוראה זו לא קויימה, אמנם מאונס, עברו רשויות המדינה על החוק.

א. בריק:

לא, ישנו סעיף 49.

י. בארי:

אבל נאמר בסעיף 49(ג): "ובלבד שעד למחן צו כאמור לא יוחזק קטין במעצר יחד עם אדם שאינו קטין". האם זה מקויים היום עד הסוף?

חת-ניצב י. קרחי:

כן. יש הפרדה פיזית, אם כי לא במחקנים נפרדים.

י. בארי:

מכל מקום אסור לנו להביא פעם נוספת לכך שתהיה קיימת הוראת חוק שאינה מקויימת. יש כבר מערכת די עניפה של חוקים במדינה שאיננה נאכפת. אם אין אפשרות לבצע, אין לחוקק ויש למנוע חקיקה בכל מחיר.

י. בארי:

לענין סעיף 49: לפי פקודה הפרשנות מי שרשאי להפעיל סמכויות, רשאי לחזור ולהפעיל אותן, אבל מופיעות כאן המלים "לפני המועד האמור", הוזה אומר - לפני 1 באפריל 1975. אלמלא מלים אלה אפשר היה לומר: נאריך לשנה. ואחר כך נאריך פעם נוספת. אבל מכיוון שמלים אלה מופיעות, הפירוש המחייב, לעניות דעתי, הוא שאחרי מועד זה לא יוכל השו לשנות צו שניתן ולא יוכל להאריך אותו. משמע שרק עד ה-1 באפריל הוא יכול להאריך את החקופה. מאחר שמשרד הסעד מבקש דחיה לחצי שנה, כלומר עד לאחר 1 באפריל, הרי ללא הבאת הצעת חוק לכנסת לא יוכל שר הסעד להוציא צו המאריך את החקופה. אני מציע, לכן, שנחליט מליד על הארכה לשנתיים.

ל. דיציאן: יש לי ספק אם שר הסעד יכול לפנות פעמיים לוועדת השירותים.

י. בארי: עד 1 באפריל הוא יכול.

ל. דיציאן: אם עד 1 באפריל היינו מאריכים בחצי שנה, בזה נגמרות כל סמכויותיו. על כל פנים הייתי מבקש שהיועצים המשפטיים ישקלו את הדבר.

היו"ר ח. גרוסמן: כמה הערות למהות הנושא. אני מבינה את מצבה של המשטרה ואני מבינה שבין שני משרדים, שכל אחד מהם עוסק באותו נושא מנקודת ראות אחרת מוכרחים להיות ניגודים. משרד המטפל במי שהוכח שהוא עבריין, מטפל בו מנקודת ראות מסויימת והוא חייב לטפל בו מנקודת ראות זו, בעוד שמשרד שצריך לעשות הכל כדי למנוע עבריינות או עבריינות חוזרת מטפל בנושא מנקודת ראות אחרת. מסיבה זו חוקק החוק שלפנינו, ומכיוון שמדובר בנוער, יש גם שפיטה מיוחדת, גם דרכי ענישה מיוחדות וגם דרכי טיפול.

אינני רוצה לחזור לכל מה שהדריך אותנו בניסוח זה או אחר של החוק, אבל התחשבנו במשטרה. כאשר המשטרה טענה שהיא זקוקה לזמן מסויים כדי לאתר את הנער, כדי להודיע למשפחה או לאפוטרופוס, התחשבנו. אבל יחד עם זאת אמרנו שאנחנו רוצים להגביל את המשטרה, וזה חפקידו של החוק. לא ייתכן שהמשטרה לא תהיה מוגבלת בזמן, שחדע שהיא לא מוכחה למהר. עליה לעשות את כל המאמצים כדי לא להשאיר את הקטיין יותר מדי זמן במעצר, כי כל שעה נוספת במעצר יכולה להביא לחריץ נוסף בנפשו של הקטיין, חריץ שאולי אפשר למנוע אותו. ההתחשבות בקטיין עצמו, מצד אחד, וההתחשבות באפשרות האדמיניסטרטיבית של המשטרה, מצד שני - אלה הדברים שהדריכו את הוועדה שחוקקה את החוק, ולא הייתה זו ועדת השירותים הציבוריים בלבד, אלא ועדה משותפת של ועדת השירותים עם ועדת החוקה, חוק ומשפט.

ביחס לתחולת החוק: את העניין המשפטי צריך לבדוק, ואבקש מכל היועצים המשפטיים שיגיעו לדעה אחת ויורו לנו אם, לאחר שנאשר את בקשת השר חזני, תהיה לו אפשרות לפנות פעם נוספת.

י. בארי: עד 31 במארס יוכל לפנות פעם נוספת.

י. קרפ: אבל השאלה היא לא עד 31 במארס.

א. נמיר: בהתחשב גם בנושא ובמה שיכול לקרות בעוד חצי שנה, האם לא היה כדאי שנבקש מן השר

לשקול דחיה יותר ארוכה?

היו"ר ח. גרוסמן: זו יכולה להיות אחת ההצעות.

לי יש מחשבה אחרת, כי בכל זאת מדובר פה בסעיפים מסעיפים שונים. כאשר דיברנו על הקמת בתי מעצר נפרדים והוספת שנתיים, למעשה נחנו אפשרות של יותר משנתיים, כי מאז חוקקנו את החוק עברו כמה שנים. הבאנו בחשבון שבניית בתי מעצר נפרדים תארך זמן ולכן נחנו שהות של עוד שנתיים במקרה שלא יספיקו להקים אותם עד 1 באפריל 1975.

א. נמיר: אבל עכשיו אומר משרד הסעד שהוא מבקש תיקון של סעיף 13.

היו"ר ח. גרוסמן: לא סתם דיברנו בשעתו על בתי מעצר נפרדים. באותה תקופה היו פרשיות שונות לגבי נערים בבתי המעצר. סיירנו בבתי המעצר בירושלים ובאבו-כביר, ואינו שיכולים להכניס נער בן 15, שגנב או פרץ, לבית המעצר, שם הוא טרף לאנשים, לסמים.

היו"ר ח. גרוסמן:

דיברנו איפוא על בתי מעצר נפרדים, אבל לא היה ברור שבתי מעצר אלה צריכים להיות בידי משרד הסעד.

כאשר הופענו בפני הוועדה הזאת אמרנו שהסיכום בינינו היה שמשרד הסעד יהיה אחראי.

חת-ניצב י. קרתי:

מי השר הממונה על החוק?

י. בארי:

איך פה ממונה על החוק.

י. קרפ:

נניח שלגבי בתי המעצר עלינו לדחות את תחולת החוק, אבל למה לדחות לגבי יחיד הסעיפים?

היו"ר ח. גרוסמן:

כי כך נוסח הסעיף.

י. בארי:

זה לא מקרה שהשר חזני לא פונה בקשר לבתי המעצר. במכתבו מדובר על שירות המבחן, ובענין זה חושב השר חזני שהדברים יסודרו חוץ חצי שנה.

היו"ר ח. גרוסמן:

זה לא כל כך ברור מן המכתב.

י. קרפ:

איך לי נטיה נפשית לדחות את החוק לשנתיים. זה חוק חשוב מאד, הנוהג את מסגרת הטיפול לנוער העברייני. זה לא-רע.

היו"ר ח. גרוסמן:

עד גיל 16 הסעיפים האלה כבר פועלים, בלי בתי מעצר.

י. קרפ:

אי אפשר לדחות את כל החוק.

היו"ר ח. גרוסמן:

רק לגבי 16-18.

א. בריק:

גם לגבי גילאי 16-18 יש סעיפים שונים, לא רק בתי מעצר. אני מבינה ששר הסעד חושב שחוק חצי שירות המבחן עד גיל 17. נשאלת השאלה איך שנה יוכל להסדיר את ענין אפשר לחלק את החחולה.

היו"ר ח. גרוסמן:

הסעיף הוא כל כך גורף, שהוא לא מאפשר חלוקה.

י. בארי:

לאור ההנחה שלאחר 1 באפריל אי אפשר יהיה לשנות מועדים, הייתי מציע שנקיים דיון באמצע פברואר על כל חלקי החוק, כאשר יתנו לנו איזו שהיא הערכת מצב מתי אפשר יהיה להפעיל חלקים שונים ממנו. אם ניתן להפעיל אותו חוץ שנה, יכול להיות שצריך לקבוע שנה, חוץ סיכון ללכת לכנסת אם הדבר לא יתקיים. אם כיום ידוע שאין סיכוי לגמור חוץ שנתיים, אני מתנגד לכך שנדון על הארכה לחצי שנה כאשר מראש אנחנו יודעים שדבר לא יקרה.

מ. חריש:

אם יש דחיה לשנתיים זה לא אומר שחלקים מהחוק אסור לשר לבצע.

היו"ר ח. גרוסמן:

כחוצאה מבעיות כלכליות החלטנו לשמוע הודעות שמחתיילים לסגת מהישגים סוציאליים בחוק הינוך חובה ובדברים אחרים. לא הייתי רוצה שנקבע בו הצהרתית דברים שלא נוכל לבצע אותם ונאמר אחר כך שלא ביצענו אותם. תהליך הנסיגה הוא יותר חמור מבחינה פסיכולוגית.

מ. חריש:

אני מבין שהחוק עצמו כבר מבוצע, חוץ משני סעיפים, ושהדחיה המבוקשת נוגעת אך ורק לשני נושאים: לגבי קטינים שמלאו להם 16 שנה ולגבי בתי מעצר נפרדים לקטינים.

ה. זיידל:

חת-ניצב י. קרתי:

נכון.

ה. זיידל:

אני מקבל את דברי חבר-הכנסת מיכה חריש, שנקיים דיון בעוד שבועיים-שלושה ואז נחליט סופית, יחד עם שר הסעד. אפשר לקיים את הדיון גם בשבוע הבא.

ה. זיידל:

מר הורוביץ מסר לנו נתונים על ירידה במספר הפושעים מקרב הנוער בשנת 1973. הייתי מבקש לקבל נתונים אם הייתה ירידה במספר גם בקבוצת הגילאים 16-18 באותה שנה, לעומת 1972. נתונים אלה יכולים להקל על עמדתנו.

צריך לקבל נתונים גם לגבי 1974.

ל. דיציאן:

י. בארי: אם-הדעה הפסימית היא הנכונה באשר לכוח להאריך את הצו ובאשר לחוסר היכולת להפריד בין החלקים, כפי שאמרה היושבת-ראש, הייתי מציע ליועצים המשפטיים לשקול כבר את האפשרות להביא הצעת חוק למליאת הכנסת עוד לפני ה-1 באפריל.

סעיף 49(ד) נוחן אפשרות להפריד בין חלקים.

א. בריק:

י. בארי: הצו עצמו יכול לחלק ולסווג. אבל עד מתי ניחן להוציא את הצו, את זה אחת לא יכול לחלק. אומרת היושבת-ראש: אולי לגבי בחי מעצר אין אפשרויות חומרות, אבל יש אפשרויות לגבי סעיפים אחרים. את הצו אינך יכול לחלק, כי אם אחת מכניס אותו לתוקף הוא חל לגבי כל הסעיפים. יש יום קובע ועד אותו יום יכול השר להוציא צו לגבי המערכת כולה. הוא לא יכול במסגרת הצו לחלק את המועדים, כי מופיעות פה המלים "לפני המועד האמור". אני מציע איפוא ליועצים המשפטיים ולממשלת ישראל לשקול אפשרות להביא הצעה למליאת הכנסת עוד לפני 1 באפריל, שתכניס תיקונים מתאימים שיאפשרו להחגבר על קשיים אלה. לדעתי, במסגרת הזאת אין אפשרות להחגבר.

א. נמיר:

הייתי מבקשת שבישיבה הבאה בנושא זה נקדיש את המחצית הראשונה לקבלת רקע חברתי בכל מה שקשור לעבריינות נוער. מר הורוביץ דיבר על ירידה של כ-5% והייתי רוצה לדעת מהי הירידה הזאת: האם יש פחות מקרים? האם אלה שבטיפול הם עדיין בטיפול או יש כאלה ששוקמו?

ה. שמעוני:

חוק זה הופעל ב-1971 לגבי קבוצת הגילאים ע' גיל 16, ומכאן שבוודאי אפשר לתת לנו אינדיקציה מה קרה בשטח זה לפני 1971 ומה קרה מ-1971 ועד היום. האם הפעלת החוק באמת הביאה לשיפור מבחינת הנערים, מבחינת העבירות החוזרות, או שהמצב נשאר כפי שהיה ושום דבר לא קרה גם אחרי הפעלת האמצעים הללו? אם לא קרה דבר, צריך לשקול ברצינות אם צריך להחיל את העניין.

נמשיך בשבוע הבא.

היו"ר ח. גרוסמן:

הישיבה ננעלה בשעה 13.00